

18. s e trin 2. trk den 17. oktober 2010 9.00 og 10.30
727 – 502 – 367 – 368 – 470 728

da jeg læste denne tekst I onsdags for konfirmanderne, var der en der straks sagde, at det passede jo slet ikke til de lovsange vi sang, om Guds barmhjertighed gennem Jesus –

Dette at Jesus i teksten taler om at uden ham går vi til grunde og dur ikke til andet end at blive samlet sammen og kastet i ilden.

Det modsvarede da lovsangene.

Og det prøvede jeg at forklare konfirmanderne, er at Jesus her vil råbe os op, så vi ikke visner –

det er ikke ham, der vil kaste os i ilden, men os der visner og tørres ind, når vi mister håbet om at vi er og skal være hos Gud.

Vi dør jo når vi mister håbet. Håbet er levende gennem Guds ord

I ordet - som her, at vi kan betragte billedet af vintræet og grenene som et billede på kommunikation –

Jesus beder os om at blive i ham, som grene på et træ.

Han taler til os.

Og efter hans død og opstandelse beder han os igen om at blive i ham.

Og at blive i ham er at bede ham som han beder os!

Det betyder, at teksten er aktuel, for grenene hænger kun på træet, så længe de ikke visner. Så knækker de af som her i oktober

og vores forbindelse til Gud er kun levende så længe vi holder

forbindelsen ved lige og så længe Gud holder den ved lige –

og det er derfor Jesus taler om bøn, fordi bønnen er den ledning, der fører til Gud –

ved at bede holder vi linien åben.

Så bliver det ikke horisontal forbindelse via mobile net men også vertikal forbindelse – jord til himmel

Så vi ikke skal være afhængige af tilstanden her, men kan hæve os over den.

I kirkebønnen beder jeg altid, at Gud skal være os nær når vi er lykkelige og tror at vi kan klare alt – for i den situation er vi

uhyggeligt nær at tro os uafhængige af Gud – og hvis vi tror det når det går godt, når vi glemmer at takke – vi kan jo forledes til at sige ”hvor har vi det godt og hvor har vi fortjent det ”

Men hvis vi tænker sådan, hvor går vi så hen når livet går i stykker for os?

hvor henvender vi os ved sygdom, og forfald og ulykke?

jeg kom til at tænke på det i forbindelse med Chil Rajchmans bog ”jeg er den sidste jøde”

hvor bønnen til Gud, den bøn der kaldes Kaddish – eller dødsbønnen, fordi den bedes ved et dødsleje, står helt centralt.

Kaddish er ikke en sorgbøn eller afmagtsbøn, men en takkebøn en frydesang til Gud – og den lyder fra dødens barakker -

Rajchman fortæller om et år i KZ-lejren Treblinka, en af de største udryddelseslejre under 2. verdenskrig.

Fra 1942 til 43 arbejdede Rajchman i lejren, som jøde.

Det lykkedes ham at flygte fra lejren og overleve flugten og han kom senere til Uruguay, hvor han blev gift og fik børn og blev en

succesrig jødisk forretningsmand –

efter hans død i 2004 fandt man det manuskript, han havde skrevet 60 år tidligere, da han var på flugt fra myrderierne i

Treblinka.

Det rummer beretningen om hans ti måneder som

Sonderkommando – specialkommando, i Kz-lejren, hvor han blev tvunget til at se – og medvirke til tusindvis af andre jøders død.

Den blev anmeldt af en svensk avis på følgende måde:

”137 sider uslebte og skånselsløs prosa, som om forfatteren skrev med blodet på hænderne, piskene på ryggen og ligstanken i næseborene”.

Chil Rajchman ankommer til lejren i samme vogn som 140 andre, blandt andet hans søster og gode venner. kun han overlever den første dag, hvor han må ordne de andres tøj efter at have set dem blive gennet ind i gasovnene.

Han har overlevet, fordi en vagt råbte om der var nogen frisører blandt de ankomne og han meldte sig.

Den første dag går med at ordne tøj og lede efter værdier, da nye transporter ankommer.

Den første aften i barakken møder Rajchman en ven, der ikke forstår hvordan han kunne overleve, han gemte sig i bunke tøj og fandt ind i rækken af arbejdere, når hans kone og barn er gået i døden –og så skriver Rajchman:

Vi er alle sammen som berusede, i går levede mine nærmeste og i dag er de bare alle sammen døde.

Vi står alle sammen som forstenede.

Netop da hører man fra barakkens venstre side, hvordan de ulykkelige overlevende stiller sig op og begynder at bede Mincha-Maariv-bønnen – det er den jødiske aftenbøn, og bagefter siger de alle med tårer i øjnene, Kaddish, bønnen over de døde. Kaddishbønnen vækker Rajchman.

Jeg ser på dem, alle her er forvildede ulykkelige forældreløse og forbandede mennesker.

Jeg bliver næsten vild af og skriger til dem:

Hvem siger I kaddish til? Tror I stadigvæk på alt? Hvad tror I på? Hvem takker I? I takker Vorherre for hans nåde, men han har taget alt fra os. I som er levende vidner til denne ulykke, siger tak?

Han er fortvivlet, som de andre, men de andre nægter at slippe takken til Gud, håbet og troen –

Kaddish minder på mange måder om Fadervor!

Først er der lovprisningerne:

Herrens navn skal ophøjjes og helliges – ligesom i fadervor: du som er i himlene, helliget vorde dit navn

I det jødiske ord fred – shalom – ligger også forsoning og nåde, som Jesus fremhæver endnu tydeligere i Fadervor: ”Forlad os vor skyld som vi forlader vore skyldnere”

”Han som stifter fred i sine høje himle – måtte Han i sin barmhjertighed stifte fred for os”

Det sang de nat efter nat i Treblinka, for Rajchman blev det en påmindelse om at SKULLE overleve for at kunne fortælle om udryddelserne, det blev en vej til at overleve.

Når vi beder kan det på samme måde være en vej til at tro på den kærlighed der følger os i livet og i døden.

Jesus døde på korset efter tortur og forfølgelse, efter at alle som en var flygtet fra ham–

så kunne vi tro, at efter det ville han skille grene fra på træet, at han opstod for at skille os fra ham – men det første han sagde i døren til de ventende disciple, der havde lukket sig inde i angst for at blive sendt samme vej som Jesus, det første han sagde var ”fred være med Jer”

Det er det håb vi kan leve og dø i, at Guds fred råder ud over al vores fatteevne.

Vi mennesker, der oplever at vores nærmeste dør fra os af sygdom og ulykker, at vi selv bliver syge og skal dø, at vi fratages frihed og ret, vi kan miste modet og nægte at have med Gud at gøre, eller af andre årsager synes det er unødvendigt med kontakt.

Vi kan tro, at det er trussel fra Jesus side, når han siger at uden ham er vi bedst gjort til at blive samlet og brændt.

Vi kan også tro, at det er af kærlighed Jesus beder os holde os til ham, at han ønsker os i sit fællesskab.

At Jesus med sine ord ikke vil true os, men appellere til vores barmhjertighed gennem sin egen.

Som vi skal være grene på hans vintræ skal vi også være høre sammen her og stifte fred.

Det bad de om i udryddelseslejrene, det kan vi også bede om.

Det håber jeg.

Amen